

	วิธีปฏิบัติงาน โรงพยาบาล ภูเขียวเฉลิมพระเกียรติ	เรื่อง การบริหารจัดการขยะ	
		รหัสเอกสาร WI-IC-01.13	แก้ไขครั้งที่ 01
		วันที่บังคับใช้ 1 ตุลาคม 2562	หน้า 1 จาก 4
ผู้รับผิดชอบ (นางอภิขงษา อัครกิตติศักดิ์) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ เลขาธิการงานการป้องกันและ ควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	ผู้ตรวจสอบ (นางเพ็ญนัฐรา ตาปราบ) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล	ผู้อนุมัติ (นายสิทธิชัย คุณะวัฒนกุล) นายแพทย์ชำนาญการ ประธานคณะกรรมการป้องกันและ ควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	

1. วัตถุประสงค์/เป้าหมาย/จุดเน้น

1.1 เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดเก็บ และกำจัดขยะในโรงพยาบาลภูเขียวเฉลิมพระเกียรติ

2. คำจำกัดความ

2.1 ขยะทั่วไป หมายถึง ขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก และไม่ปนเปื้อนสิ่งติดเชื้อ ขยะที่เกิดจากหอพัก โรงอาหาร บริเวณสาธารณะและสำนักงานซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับบริการ การตรวจวินิจฉัย การรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรค และการศึกษาวิจัย

2.2 ขยะ Recycle หมายถึง ขยะที่สามารถนำมาแปรรูปใช้ใหม่หรือขายได้

2.3 ขยะติดเชื้อ หมายถึง ขยะทางการแพทย์ซึ่งมีเหตุอันควรให้สงสัยว่ามีหรืออาจมีเชื้อโรคปะปน เป็นขยะที่สัมผัสหรือสงสัยว่าได้สัมผัสเลือด ส่วนประกอบเลือด และสารน้ำจากร่างกายผู้ป่วย

2.4 ขยะเคมีอันตราย หมายถึง ขยะทางการแพทย์ที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายกับมนุษย์ และสภาพแวดล้อม ต้องใช้วิธีการทำลายแบบพิเศษ ประกอบด้วย ขยะสารเคมี และสารกัมมันตรังสีจำกัด

3. ขั้นตอน/แนวทางปฏิบัติ

3.1 การคัดแยกขยะในโรงพยาบาล มีวิธีปฏิบัติแบ่งเป็น 4 ประเภทดังนี้

3.1.1 ขยะทั่วไป

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. ขยะทั่วไป (ไม่ปนเปื้อนสิ่งติดเชื้อ)	- เก็บใส่ถุงขยะสีดำ	- เทศบาลดำเนินการ

3.1.2 ขยะ Recycle

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. ขยะพลาสติก - หลอด Sterile NSS - ปลอกเข็ม disposable ปลอก medicut	- เก็บใส่ถุงขยะสีดำ	- Recycle (เอกชน)
2. กระดาษ	- แยกเฉพาะใส่ถุงพลาสติก และใส่ในถุงขยะสีดำ	- Recycle (เอกชน)
3. ขวดต่างๆ - ขวดแก้ว ขวดน้ำเกลือ ขวดน้ำยา (เช่น chlorhexidine เป็นต้น)	- แยกเฉพาะใส่ถุงพลาสติกใส และใส่ในถุงขยะสีดำ	- ส่งกลับงานเภสัชกรรมเพื่อนำไป recycle
4. แก้วทุกชนิด ที่ไม่ปนเปื้อนและไม่แตก	- เก็บใส่กระป๋องหรือถังพลาสติก	- Recycle (เอกชน)

3.1.3 ขยะติดเชื้อ

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. เข็ม ใบบีต ของมีคม กระบอกฉีดยาที่มีเข็มชนิด disposable เช่น อินซูลิน เป็นต้น	- เก็บใส่กล่องพลาสติกที่ป้องกันการทิ่มแทง - ทิ้งลงขยะติดเชื้อสีแดง	- เพา (บริษัทเอกชนดำเนินการ)
2. กระบอกฉีดยาพลาสติก (Syringe disposable) ที่เจาะเลือด		
3. ชุดให้น้ำเกลือ สายน้ำเกลือพร้อมกระเปาะที่ปนเปื้อนเลือด/สารคัดหลั่ง		
4. ถุงเลือดพร้อม set ให้เลือด		
5. วัสดุทางการแพทย์ เช่น ผ้าก๊อซ สำลี หรือเนื้อเยื่อ ชิ้นส่วนอวัยวะ		
6. ถุงมือ Disposable กรณีเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งมาก		
7. ขวดวัคซีนทุกชนิด		
8. แผ่นรองซับ/ผ้าอนามัย/ถุงยางอนามัยในหอผู้ป่วย		
9. สายยางพร้อมถุงท่ที่ออกจากผู้ป่วย	- พนักงานสวมอุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ถุงมือยางหนา ผ้าปิดปาก และจมูก ผ้าแยกกันเปื้อน รองเท้าบูท ก่อนเท content (ปัสสาวะ สารเหลวต่างๆ) ลงใน Septic tank หรือชักโครก ให้หมด ราดน้ำให้สะอาด	
9.1 สาย Foley's catheter Cystostomy และ Nephostomy พร้อม Bag, tube drain ต่างๆ	- ขวดบรรจุ content แช่น้ำ ผงซักฟอก ล้างให้สะอาด คว่ำให้แห้งก่อนนำไปใช้ต่อ - ทิ้งสายพร้อมถุงในขยะติดเชื้อสีแดง	
9.2 chest drain Et tube Tracheostomy tube (ชนิด Disposable), cut down, NG tube, สายSuction		

3.1.4 ขยะเคมีอันตราย

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. ขยะจากเคมีบำบัด ขยะจากยาอันตราย ได้แก่ ขวดยาเคมีบำบัด พร้อม Set กระบอกฉีดยา พลาสติก ของสำหรับบรรจุยาและถุงมือที่ใช้ในการให้ยาเคมีบำบัด	- ใส่ในถุงสีม่วง (ใส่ปลอกเข็ม คินด้วยเทคนิคที่ถูกต้องเพื่อป้องกันอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ)	- เผา (บริษัทเอกชน ดำเนินการ)
2. ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ กระจ่าง สเปร์ย และขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ	- เก็บใส่ถุงสีแดงพร้อมเขียนป้าย ชี้บ่งว่าเป็นขยะอันตราย	- วิธีเฉพาะสำหรับขยะอันตราย (บริษัทเอกชน ดำเนินการ)
3. ขวดยา ATB		

3.2 การเก็บขนย้ายขยะ

3.2.1 พนักงานขนย้ายขยะสวมอุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ้าปิดปาก และจมูก ผ้ายางกันเปื้อน รองเท้าบูทขณะปฏิบัติงาน

3.2.2 พนักงานขนย้ายขยะในจุดที่มีภาชนะรองรับตั้งอยู่ตามที่กำหนด

3.2.3 ตรวจสอบการรั่ว ซึม แดกของถุงขยะก่อนขนย้าย ถ้าพบให้ใส่ถุงสีตามประเภทขยะนั้นๆ ซ้อนแล้วมัดปากถุง

3.2.4 ถ้าขยะติดเชื้อหรือขยะสารเคมีหล่น ให้พนักงานใช้คีมเหล็กหรือหยิบด้วยมือที่สวมถุงมือยางหนา เก็บขยะใส่ในถุงขยะติดเชื้อและทำความสะอาดพื้นโดยเช็ดคราบสกปรกออกให้มากที่สุดด้วยกระดาษหรือผ้า ทิ้งกระดาษหรือผ้าในขยะติดเชื้อหรือขยะเคมีแล้วทำความสะอาดด้วยน้ำและผงซักฟอกเช็ดตามด้วยผ้าสะอาด

3.2.5 เวลาเก็บขนย้ายขยะ

3.2.5.1 พนักงานขนย้ายขยะภายในโรงพยาบาล

1) ขยะทั่วไป/นำส่งที่โรงพักขยะ โดยคนงานเอกชนประจำหอผู้ป่วยจากหอผู้ป่วยไปยังที่พักขยะของโรงพยาบาลทุกวัน เช้า-บ่าย และเทศบาลนำไปกำจัดทุกวันเวลา 08.00 น.

2) ขยะติดเชื้อ โดยพนักงานเก็บขยะติดเชื้อของโรงพยาบาลจากหอผู้ป่วยไปยังที่พักขยะติดเชื้อของโรงพยาบาลทุกวัน เวลา 08.00 – 10.00 น. บริษัทนำไปกำจัดทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์

3.2.5.2 ขยะ Recycle เอกชนรับซื้อทุกวัน

3.3 การขนย้าย ให้มัดปากถุงขยะด้วยเชือกให้แน่นเมื่อปริมาณขยะไม่เกินสองในสามส่วนของภาชนะบรรจุ และตรวจสอบการรั่วซึมนำไปวางไว้ในภาชนะรองรับในบริเวณพักขยะรอการขนย้ายที่กำหนดไว้

3.3.1 ขยะทั่วไป ขยะติดเชื้อ (ไม่มีคม) ขยะอันตราย การขนย้ายให้จับถุงบริเวณที่มัด ให้จับถุงบริเวณที่มัดยกให้ห่างจากตัวพอควร ไม่อ้อม ไม่ลากหรือโยนถุงขยะใส่รถขนย้ายขยะ

**** ถุงขยะในห้องน้ำผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่ ใช้ถุงสีแดง ****

4. ตัวชี้วัด

-

5. เอกสารอ้างอิง

5.1 วนิดา วรกริกกุลชัย และคณะ. 2546. การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์

6. ภาคผนวก

6.1 การแยกขยะในโรงพยาบาล (เอกสารแนบท้าย 1)

ตารางที่ 1 การแยกขยะในโรงพยาบาล

ขยะมูลฝอยติดเชื้อ (ถุงแดงถึงขยะใช้ชนิด เท่าเทียบเท่ากัน)	ขยะมูลฝอยทั่วไป (ถุงสีดำ)	ขยะ Recycle (ถุงดำ)	ขยะมูลฝอยอันตราย (ถุงสีแดง)
<p>1. วัสดุไม่มีคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำลีผ้าก๊อสที่เปื้อนสารคัดหลั่ง - ท่อยางและถุงต่างๆ ที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่ง สายน้ำเกลือที่ ปนเปื้อนเลือด ถุงมือชนิดที่ใช้ครั้งเดียว กระบอกฉีดยา พลาสติกที่สัมผัสเลือด - แพนเพอร์สปนเปื้อนเลือด และสิ่งคัดหลั่งจากผู้ป่วย - ผ้าอนามัยถุงยางอนามัยที่เป็นของผู้ป่วย - สิ่งปนเปื้อนจากการตรวจทางห้องปฏิบัติการ - ชิ้นส่วนร่างกายเล็กๆ เศษเย็บต่างๆ - เศษวัสดุต่างๆที่เปื้อนสิ่งคัดหลั่งจากผู้ป่วย (ของเหลวต่างๆ ที่ออกจากตัวผู้ป่วยให้เททิ้งลง SEPTIC TANK หรือโถส้วมก่อนที่จะทิ้งภาชนะที่ใส่ลงถึงขยะแดง) <p>2. วัสดุมีคม (ทิ้งใส่ภาชนะกันทะลุก่อนทิ้งลงถุง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เข็มฉีดยา เข็มเจาะเลือด ไขมีด - ปลายแหลมของสายน้ำเกลือ/เลือด - สไลด์แก้ว แผ่นกระจกปิดสไลด์หลุดแก้วจากการตรวจทางห้องปฏิบัติการ <p>3. ซากชิ้นส่วนของมนุษย์ ชิ้นเนื้อและอวัยวะจากการผ่าตัดหรือการตรวจชันสูตรศพ</p>	<p>1. มูลฝอยจากหอผู้ป่วยและบ้านพักของบุคลากรในโรงพยาบาล</p> <ul style="list-style-type: none"> - มูลฝอยจากโรงครัว - มูลฝอยที่เกิดจากการใช้ชีวิตประจำวัน ที่ไม่ปนเปื้อนเลือดหรือสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย 	<p>1. พลาสติกต่างๆที่ใช้แล้วไม่ปนเปื้อน เช่น ขวดน้ำเกลือ พลาสติก</p> <p>2. กระดาษทุกชนิดที่ไม่ปนเปื้อนสิ่งคัดหลั่ง เช่น กล่องกระดาษ กล่องยา ถุงต่างๆ หนังสือพิมพ์ เอกสาร เศษกระดาษ สมุด หนังสือ</p> <p>3. ขวดแก้วทุกชนิดที่ไม่แตกและไม่บรรจุยาอันตราย หรือสารอันตราย เช่น ขวดน้ำเกลือแก้ว ขวดยา</p>	<p>1. ขยะจากเคมีบำบัด เช่นขวดยาเคมีพร้อม set ผสมยา กระบอกฉีดยาเคมี สายน้ำเกลือเคมี ขวดวัคซีนยาหมดอายุ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่สัมผัสยาเคมี</p> <p>2. ขยะสารเคมี เช่น ถ่านไฟฉาย สารเคมี กระป๋องสเปรย์ ขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ พรอทแตก แผ่นซีดี</p> <p>3. ขวดยา ATB</p>